

Meedoen, toekomstgericht en meedenkend

VOORWOORD

Solidariteit is en blijft onze kernwaarde. Solidariteit in de betekenis van: kunnen krijgen wat je nodig hebt in plaats van nemen waar je recht op hebt. Hierin kiezen wij voor diegenen die het hardst hulp en ondersteuning nodig hebben en/of diegenen die niet (voldoende) voor zichzelf kunnen opkomen en/of diegenen die extra aandacht nodig hebben. Alle Somerenaren moeten mee kunnen doen.

De Covid-19 pandemie laat zien dat we elkaar heel hard nodig hebben. Velen van ons hebben voor het eerst gevoeld hoe het is om vrijheden te moeten parkeren of verliezen, om geïsoleerd te zijn en/of om volledig op jezelf te zijn aangewezen. Maar we hebben ook gezien hoe mensen elkaar kunnen vinden, hoe we samen de uitdagingen van onze tijd beter aan kunnen pakken en hoe fijn het is als iemand soms de helpende hand uitsteekt. Het is niet individualisme wat ons door de crisis helpt maar saamhorigheid. Het was niet de marktwerking, maar de overheidssteun die de getroffen sectoren overeind heeft gehouden. De coronacrisis laat zien: als het menens wordt, dan hebben we elkaar nodig en zijn we er voor elkaar.

PvdA-Someren gelooft in die saamhorigheid, in 'wij' in plaats van 'ik' Vanuit onze progressieve, sociale idealen geven we vorm aan Someren dat we hebben teruggebracht tot deze drie hoofdthema's:

- 1. Meedoen**
- 2. Toekomstgericht**
- 3. Meedenkend**

Je mag van onze mensen verwachten dat we alles wat we gaan tegenkomen, vele onderwerpen zijn bekend maar evenzovele onderwerpen zullen onverwacht op het bordje van de gemeente komen te liggen, in deze drie thema's tegen het licht zullen houden. Besluiten met een kostenpost boven € 10.000,= moeten zijn gemotiveerd met deze drie onderwerpen.

Daarmee (her)leggen we een fundament, ook voor de toekomstige generaties, waarin het gezond, goed en gezellig vertoeven is in Someren. Een gemeente waar we bijdragen aan het oplossen van de klimaatcrisis, door te kiezen voor een schone, gezonde en groene omgeving. We kiezen voor een gemeente waar we de ruimte met elkaar delen en waar we voor iedereen, in alle kernen, veel nieuwe woningen gaan bouwen. Voor een gemeente waar we niet kiezen voor de grootschalige agri- en dierindustrie, maar voor gezonde, kleinschalige en circulaire landbouw. Voor een gemeente die investeert in de zorg, en de lijntjes legt naar de Regio, Den Bosch en Den Haag om de grotere tekorten aan te pakken. Someren wordt een krachtige gemeente die haar inwoners nooit uit het oog verliest en die via burgerparticipatie, kernen- en doelgroepeninspraak iedereen een stem geeft.

HET VERKIEZINGSPROGRAMMA IN TIEN PUNTEN:

- **Snel betaalbare woningen realiseren. We starten hiermee door op de oude LTS-locatie betaalbare appartementen te realiseren voor jong en oud**
- **De gemeente Someren is klimaatneutraal in 2040**
- **Minimaregelingen worden verruimd naar 130% van het bijstandsniveau**
- **We zijn tegen nieuwe bezuinigingen op het sociaal domein**
- **We herijken het cultuurbeleid en spannen ons in voor meer cultuurparticipatie**
- **Er komen geen nieuwe megastallen in Someren**
- **We breiden de natuur uit en verbinden de natuur met elkaar, in een nieuwe natuurvisie**
- **We verbinden de geschiedenis van heel Someren, in een lokaal erfgoednetwerk**
- **Somerenaren mogen meeprofiteren van de groei van de toeristische sector. Daarom willen we de toeristenbelasting verhogen en voeren we een forensenbelasting in**
- **We richten een nieuw energiebedrijf op, in eigendom van de gemeente. Iedereen die niet zelf kan investeren in duurzaamheid, wordt gesteund door de opbrengsten van het energiebedrijf**

INHOUD

VOORWOORD..... 1

HET VERKIEZINGSPROGRAMMA IN TIEN PUNTEN: 2

MEEDOEN 4

SOLIDARITEIT 5

ZORG IN SOMEREN 6

JEUGDZORG 7

GOED ONDERWIJS 8

GEZONDHEID & SPORT 9

CULTUUR 10

INCLUSIEF SOMEREN 11

VEILIGHEID..... 12

GOEDE INBURGERING 12

TOEKOMSTGERICHT 13

WONEN IN SOMEREN..... 14

NATUUR..... 16

DUURZAME LANDBOUW 17

OMGAAN MET KLIMAATVERANDERING 18

RUIMTE DELEN 19

HET DUURZAME So..... 20

EEN CIRCULAIRE GEMEENTE 22

MOBILITEIT 23

MEEDENKEND.....25

EEN BETERE GEMEENTE 26

KERNEN EN DEMOCRATIE 27

FINANCIËN.....28

EERLIJKE EN DUURZAME ECONOMIE.....29

MEEDOEN

De verschillen in onze samenleving nemen toe, tussen arm en rijk & jong en oud. Om de saamhorigheid te verbeteren willen we deze verschillen verkleinen. Ons uitgangspunt is dat iedereen in Someren mee moet kunnen doen. Om dat te kunnen bereiken is het zaak om inwoners die hulp nodig hebben te ondersteunen. Hierbij hebben we oog voor inwoners met een laag inkomen en inwoners die in voor hun zorg te maken hebben met de gemeente. Daarnaast vraagt saamhorigheid ook om investeringen in onze jeugd, onderwijs, cultuur en om inclusiviteit.

SOLIDARITEIT

Financiële problemen mogen nooit een reden zijn om niet te kunnen meedoen in onze gemeente. Iedereen heeft recht op zekerheid. Een ruimhartig minimabeleid gebaseerd op vertrouwen vooraf hoort bij een saamhorige gemeente, waar we niemand laten vallen. PvdA-Someren wil ervoor zorgen dat iedereen een bestaanszekerheid heeft.

Hierbij houden we ook rekening met mensen die ondanks dat ze hard werken, toch lastig het hoofd boven water kunnen houden. Werkende armen of ouderen met een beperkt pensioen vallen nog vaak buiten de boot. Daarom willen we dat de ondersteuning wordt verruimd.

Inwoners met schulden wil PvdA-Someren gericht helpen. Wij willen dat inwoners die begeleiding nodig hebben met geldzaken in een vroegtijdig stadium worden geholpen. Waar nodig kan men ondersteuning krijgen van een bewindvoerder. In schrijnende gevallen willen we schulden door pech - zoals door scheiding, ziekte of een sterfgeval - kunnen overnemen of in het uiterste geval kwijtschelden. De kosten hiervan voor de gemeenschap zijn vaak lager dan de kosten die ontstaan als gevolg van de schulden. Als samenleving geven jaarlijks 17 miljard euro uit om 3,5 miljard aan schulden te kunnen innen.

ONZE STANDPUNTEN:

- **Minimaregelingen worden verruimd naar 130% van het bijstandsniveau**
- **Mensen met een bijstandsuitkering moeten tot €1.200,- per jaar kunnen bijverdienen met deeltijdbanen of een kleine onderneming, zonder meteen gekort te worden**
- **Wij zijn voorstander van (landelijke) experimenten met een basisinkomen**
- **We zorgen voor betere informatie en eenvoudigere aanvraagformulieren, zodat ondersteuning van de gemeente toegankelijker wordt**
- **We werken aan een repressievrije bijstand, waarin zo min mogelijk extra druk, regels en verplichtingen worden opgelegd en juist zo veel mogelijk kansen en oplossingen worden aangeboden**
- **We investeren in de schuldhulpverlening**
- **We maken afspraken met bewindvoerders om de kwaliteit te bewaken en te vergroten**

ZORG IN SOMEREN

Voor wie hulp nodig heeft, is er goede zorg vanuit de gemeente in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). PvdA-Someren wil minder marktwerking in de zorg en meer aandacht voor kwaliteit, expertise van zorgmedewerkers en menselijkheid. PvdA-Someren accepteert geen tekorten en wachtlijsten in de zorg, ook niet als die door Den Haag aan de gemeenten worden opgelegd. Daarom moet de gemeente alles op alles zetten om de wachttijden te verkorten.

Iedereen moet zo lang mogelijk gezond thuis kunnen wonen en zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. PvdA-Someren wil dat mensen zelf zoveel mogelijk regie over de eigen zorg houden. Voor inwoners moet er keuzevrijheid zijn, zowel bij zorg in natura als bij een PGB. Onafhankelijke cliëntondersteuners helpen mensen de hulpvraag goed in kaart te brengen en geven toelichting op de regels en procedures. PvdA-Someren wil elke drempel om hiervan gebruik te maken wegnemen. Daarnaast willen we investeren het lokale sociale netwerk zodat eenzaamheid wordt tegengegaan.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We stellen menselijkheid, keuzevrijheid, aantoonbare kwaliteit en expertise voorop bij de aanbesteding van (thuis)zorg.**
- **Zorgcowboys weren we bij aanbestedingen**
- **We organiseren de zorg dicht bij hulpbehoevenden zelfstandig wonende ouderen en andere mensen met een beperking , vanuit een vast punt in het dorp of de wijk**
- **De eigen bijdrage voor de zorg wordt zo veel mogelijk inkomensafhankelijk**
- **We zorgen voor betere informatie over het recht op een PGB**
- **We verbeteren de bekendheid en het gebruik van onafhankelijke cliëntondersteuning**
- **We geven meer aandacht en waardering aan jonge mantelzorgers**
- **We bestrijden eenzaamheid voor ouderen en jongeren door die twee groepen aan elkaar te koppelen**

JEUGDZORG

Voor kinderen die nu geen gebruik kunnen maken van kinderopvang, omdat niet beide ouders werken of kunnen werken en daarom niet in aanmerking komen voor de belastingteruggave kinderopvang, steunen we met inkomensafhankelijke subsidie.

Vrijwillig en professioneel jeugd- en jongerenwerk is belangrijk voor ontmoeting, vermaak, ontwikkeling en preventie. Zowel georganiseerde activiteiten als wekelijkse vrije inloopmomenten kunnen daartoe bijdragen. PvdA-Someren wil dat hiervoor een breder en actiever programma in Jeugd- en Jongerencentra in Someren wordt opgezet.

PvdA-Someren wil de trend keren dat steeds meer jeugdzorg moet worden ingezet. Niet door te korten of een wachtlijst te laten ontstaan, maar door extra inzet op preventie. Dat vraagt meer samenwerking met het onderwijs, praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen en voorlichting van de GGD.

Jeugdzorg is te veel beknelde geraakt door regels en kortingen op tarieven. PvdA-Someren is voorstander van een eerlijke beloning voor dit moeilijke werk. Het leveren van kwaliteit aan kinderen en hun ouders staat daarbij voorop. Dit kan de gemeente niet helemaal zelf oplossen, maar vraagt een gezamenlijke lobby richting het Rijk.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We zorgen voor voldoende beschikbaarheid voor kinderopvang op verschillende locaties**
- **We introduceren een gezamenlijk programma de diverse Jeugd en Jongeren Centra**
- **We maken een lokaal programma om de groei van jeugdzorg te stoppen, samen met ouders, scholen, verenigingen, jongerenwerkers, jeugdzorginstellingen, de GGD, huisartsen en de politie**
- **We zetten jongerenwerkers breder in voor voorlichting, talentontwikkeling, signalering en het voorkomen van meer complexe jeugdzorg**
- **We versterken de samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdzorg**
- **We zorgen voor een inkomensafhankelijke subsidie voor kinderopvang, zodat iedereen daar gebruik van kan maken**
- **We zorgen voor praktijkondersteuners jeugd bij huisartsen**
- **We gaan ouders, kinderen en jongeren beter voorlichten, samen met de GGD**
- **We zorgen voor zo veel mogelijk keuzevrijheid voor jongeren en hun ouders in welke jeugdzorg zij willen**
- **We accepteren de tekorten op de jeugdzorg niet en gaan door met lobbyen naar het Rijk en Provincie voor voldoende mogelijkheden en budget**
- **Er komt extra aandacht voor mentale gezondheid op scholen en binnen de jeugdzorg**

GOED ONDERWIJS

Goed onderwijs stelt je in staat je talent te ontwikkelen, te ontdekken wie je bent en wat je kan en je dromen waar te maken. Goed samenleven begint met leren met, van en over elkaar. Goed onderwijs maakt het verschil in het leven van mensen. Daarom vinden wij investeringen in goed onderwijs en gelijke kansen essentieel. Hierbij moet het niet uitmaken waar je woont, wat je achtergrond is of wie je ouders zijn. Kinderen zijn de toekomst. School biedt hen allemaal een plek om zich optimaal te ontwikkelen. Dat is niet alleen in het belang van onze kinderen, maar in het belang van ons allemaal. Onze kinderen zijn de ingenieurs of verplegers van de toekomst.

Ongelijke kansen leiden ertoe dat veel talent onbenut blijft. Daarom is lokaal onderwijsbeleid met lef belangrijk. Lokaal beleid dat verder durft te kijken dan de schoolgebouwen en de minimale invulling van onze wettelijke taak. Scholen hebben behoefte aan overleg met de gemeente. Overleg over de invulling van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) subsidie. Overleg over jeugdzorg en overleg over bredere problemen waar jongeren in onze maatschappij tegenaan lopen. Zowel de gemeente als de scholen hebben veel expertise en inzet op het gebied van jeugdzorg maar weten vaak niet van elkaar wat er al plaats vindt. Door deze initiatieven beter op elkaar af te stemmen kunnen we onze jeugd beter begeleiden. Daar wordt de jeugdzorg effectiever en efficiënter van. Daarnaast zorgt dit ervoor dat scholen meer van hun bekostiging in het verzorgen van onderwijs kunnen steken. Ook op het gebied van armoedebestrijding kunnen de gemeente en scholen meer en beter informatie delen. Het mag in onze gemeente niet voorkomen dat kinderen niet optimaal gebruik kunnen maken van het onderwijs omdat benodigde hulpmiddelen ontbreken of dat kinderen door een krappe beurs zonder ontbijt naar school gaan.

ONZE STANDPUNTEN:

- **Geen enkel kind gaat met honger naar school.**
- **Alle kinderen worden in staat gesteld om optimaal deel te nemen aan het onderwijs door (digitale) hulpmiddelen beschikbaar te stellen waar dit door de financiële situatie nodig is.**
- **Kinderopvang, voorschoolse educatie, peuterspeelzaal en basisschool sluiten naadloos op elkaar aan.**
- **Zoveel mogelijk jongeren komen met een diploma van school.**
- **Jongeren die voortijdig een opleiding verlaten blijven actief in beeld bij de gemeente en worden begeleid naar opleiding of werk.**
- **Sterkere verbindingen tussen onderwijs en de jeugdzorg.**
- **Schoolpleinen worden (gedeeltelijk) groen ingericht en zijn overdag toegankelijk voor jeugd.**
- **We stimuleren de verbinding tussen scholen en de Somerense verenigingen.**
- **We ondersteunen initiatieven die leerlingen actief met cultuur in aanraking brengen.**
- **We luisteren naar de Somerense scholen en ondersteunen, waar mogelijk, alle initiatieven die het onderwijs verbeteren. We gaan hierin verder dan de minimale invulling van onze wettelijke taak.**
-

GEZONDHEID & SPORT

Gezondheid en levensverwachting worden mede bepaald door sociaaleconomische verschillen en de directe leefomgeving. Praktisch geschoolden hebben een slechtere gezondheid en lagere levensverwachting dan theoretisch geschoolden. Dit verschil willen we verkleinen. We willen met partners inwoners stimuleren om gezonde keuzes te maken. Voorkomen is immers beter dan genezen, daarom wil PvdA Someren veel aandacht geven aan preventie en voorlichting op het gebied van (mentale) gezondheid. Investerings op dit gebied betalen zich dubbel en dwars terug. Een mooi voorbeeld hiervan is het Pact Weerbaarheid project waarvan onze PvdA-wethouder Theo Maas de afgelopen jaren een van de kartrekkers was.

Naast de sportaccommodaties, is PvdA-Someren voor meer spelen en bewegen in de openbare ruimte. Wij zijn voor speeltuinen, beweegroutes en beweegelementen voor alle leeftijden op meer plekken in de gemeente.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We sluiten een lokaal preventieakkoord voor gezonder leven, met speciale aandacht voor kinderen en mensen met een lager inkomen**
- **We versterken de samenwerkingen met zorgloketten, de GGD, huisartsen en andere zorgpartners**
- **Met de GGD werken we intensief samen voor meer preventie**
- **We geven de GGD een adviesrol over gezondheid bij ruimtelijke besluiten. De gezondheidsbelangen laten**

we zwaarder wegen bij ruimtelijke besluiten en bij vergunningen

- **Scholen, sportparken, kinderdagverblijven en alle andere locaties waar kinderen vaak komen worden rookvrij**
- **We ondersteunen activiteiten voor ouderen en jongeren in alle kerkdorpen Someren-dorp en wijken in de gemeente**
- **We focussen op preventie van gezondheidsproblemen bij ouderen, bijvoorbeeld via betere voeding, meer bewegen en meer veiligheid**
- **We hebben extra aandacht voor mentale gezondheid en erkennen dat problemen met mentale gezondheid even ernstig zijn als problemen met fysieke gezondheid**
- **Samen met (sport)verenigingen stimuleren we gezonder gedrag**
- **We stimuleren sporten en gezondere levenskeuzes, samen met organisaties als Jongeren op gezond gewicht (JOGG)**
- **We maken meer speeltuinen en plekken om te sporten en bewegen voor alle generaties**
- **Kinderen van ouders met een kleine beurs moeten kunnen sporten**
- **Het zwembad moet open en betaalbaar blijven**

CULTUUR

Someren is trots op het actieve verenigingsleven. Terecht, want een goed cultureel klimaat maakt onze gemeente prettig om er in te wonen en werken. Er wordt daarbij te veel gedacht aan traditionele dingen als een tentoonstelling of het verenigingsleven. De laatste jaren zijn er enorm veel nieuwe ontwikkelingen waarbij cultuur bewust ingezet wordt om de samenleving mooier te maken. Tot nu toe heeft Someren bij die ontwikkelingen aan de zijlijn gestaan. Een van de taken van de gemeente is om te zorgen dat iedereen mee kan doen.

PvdA Someren vindt dat er in de komende raadsperiode een herijking van het cultuurbeleid moet plaatsvinden. Er is veel overheidsgeld beschikbaar en er is provinciaal en landelijk enorm veel kennis en ervaring die Someren onbenut laat, zoals de landelijke CMK-regeling. We kunnen als gemeente niet aan de zijlijn blijven staan. Wat betreft de PvdA lopen we voorop!

Cultuur is zoveel meer dan het plaatsen van een kunstwerk in de publieke ruimte. Door cultuurparticipatie kunnen mensen hun talenten ontdekken en sociale contacten opdoen. Ook zorgt kan cultuur bijdragen om de verschillen in de samenleving tussen verschillende bevolkingsgroepen kleiner te maken. Door daar van uit te gaan en samen aan mooie dingen te werken kom je nader tot elkaar.

Voor de gemeente ligt er een grote uitdaging om die verbindingen te stimuleren en faciliteren zonder extra belasting van het onderwijs. De landelijke CMK regeling kan voor een grote impuls zorgen. Hier moet wel gemeentelijk inzet tegenover staan. Tevens willen we ervoor zorgen dat gemeentelijke gebouwen betaalbaar blijven voor verenigingen.

Cultureel en historisch erfgoed en monumenten in onze gemeente willen we behouden en moeten goed bereikbaar worden. Dit zijn ook interessante toeristische trekkers. PvdA-Someren wil de krachten bundelen door de oprichting van een gezamenlijk erfgoednetwerk.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We verbinden de geschiedenis van heel Someren in een lokaal erfgoednetwerk**
- **We herijken het cultuurbeleid**
- **We ondersteunen alle verenigingen in de gemeente vraaggericht en nemen zo veel mogelijk bureaucratie weg**
- **Door meer in te zetten op cultuurparticipatie laten mensen hun talenten ontdekken versterken we de sociale samenhang**
- **We houden goed up-to-date lijsten bij van gemeentelijke monumenten, beschermde dorps- en landschapsgezichten, waardevol en monumentaal groen en andere cultuurhistorische waarden**
- **Bij waardevolle en monumentale panden kiezen we eerst voor behouden en herbestemmen**
- **Er komt meer geld beschikbaar voor cultuureducatie voor kinderen, op en buiten school**
- **Kinderen van ouders met een kleine beurs moeten toegang kunnen houden tot cultuurverenigingen.**

INCLUSIEF SOMEREN

PvdA-Someren wil een gemeente waar iedereen zich prettig voelt en een fijn leven kan hebben. In Someren leven mensen van verschillende leeftijden, opleidingsniveaus, genders, seksuele geaardheden, herkomsten, mensen met verschillende geloofsovertuigingen en mensen met een fysieke en/of mentale beperking. Die verschillen, die diversiteit, maakt onze samenleving mooi en PvdA-Someren juicht de diversiteit van harte toe.

Discriminatie, op welke grond dan ook, moet de gemeente actief bestrijden. Het is niet genoeg om alleen aan de wettelijke taken te voldoen: de gemeente moet actief antiracisme en inclusiviteit uitdragen, bijvoorbeeld door symbolische handelingen als het hijsen van de regenboogvlag. Racisme, homohaat en alle andere vormen van verbaal en fysiek geweld als gevolg van discriminatie worden direct aangepakt.

ONZE STANDPUNTEN

- **De gemeente draagt actief inclusiviteit en antiracisme uit**
- **Bij alle openbare plekken hebben we aandacht voor toegankelijkheid. Bij de volgende verkiezingen is er in alle kernen tenminste één toegankelijk en bereikbaar gemaakt voor mensen met een beperking.**
- **Er komt een lokaal fonds voor kleine toegankelijkheid maatregelentoegeankelijkheidsmaatregelen**
- **We stimuleren het gebruik van de Hoge Nood app**
- **We hangen de regenboogvlag vaker uit op het gemeentehuis**
- **We schenken aandacht aan nationale momenten die stilstaan bij diversiteit en inclusiviteit**

VEILIGHEID

Om fijn te kunnen leven in Someren, moet iedereen zich op de eerste plaats veilig voelen. Veiligheid gaat verder dan alleen de beschikbaarheid van brandweer, politie of ambulance. Ook sociale veiligheid is belangrijk. Denk aan groene, opgeruimde en veilige buurten. PvdA-Someren wil dat kleine ergernissen snel worden opgelost en hufterig gedrag op straat wordt aangepakt. Denk aan hondenpoep, fout parkeren, afvaldumping, zwerfvuil en asociaal gedrag. PvdA-Someren wil hiervoor voldoende toezicht van BOA's hebben.

Veiligheid komt ook door goede zorg en toezicht in de buurt. Steeds meer ouderen, mensen met zorgbehoefte en mensen met een psychische aandoening wonen zelfstandig of begeleid in de wijken. Dit vraagt vooral ambulante zorg en wijkteams die snel ingezet worden, mede om daarmee de politie te ontlasten.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We zorgen voor voldoende BOA's om ergernissen en overlast snel aan te pakken**
- **We focussen op handhaving, niet altijd op extra regelgeving**
- **We zetten buurtbemiddeling eerder in**
- **We zorgen er via buurt bezoeken/buurtbezoeken van welzijnswerkers, woningcorporaties, politie en de gemeente voor dat inwoners hun ergernissen kunnen bespreken**
- **We maken afspraken met zorginstellingen, GGZ en politie over de aanpak van verwarde mensen**

GOEDE INBURGERING

De gemeente is sinds dit jaar weer verantwoordelijk geworden voor de inburgering.. PvdA-Someren wil dat de gemeente inburgeringstrajecten aanbiedt, om de taal en gewoonten te leren en de weg naar werk te vinden. Maar ook om actief deel te nemen aan de lokale samenleving. Hier ziet PvdA-Someren een grotere rol weggelegd voor goede opleidingsinstellingen, in samenwerking met werkvoorziening instellingen/werkvoorzieningsinstellingen en vrijwillige taalcoaches met ondersteuning van Onis en/of de LEV-groep.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We investeren in vrijwillige taalcoaches**
- **We helpen statushouders sneller een lokaal netwerk op te bouwen**
- **We staan statushouders langer bij en helpen ze op weg**
- **We begeleiden statushouders intensiever naar passend werk**
- **We zorgen er voor dat tijdelijke arbeidsmigranten een goede huisvesting hebben, dat kinderen worden ondersteund met scholing en dat ze actief kunnen deelnemen aan de samenleving**

TOEKOMSTGERICHT

Someren is een mooi en groen dorp. Met prachtige natuur in gebieden zoals de Boksenberg, Strabrechtse Heide, Beuven en Lieropse Heide. In deze groene omgeving is het bewezen prettig wonen, werken en verblijven. De leefomgeving is van grote invloed op gezondheid. Schone lucht, biodiversiteit, rust en veiligheid dragen daaraan bij. Bij ruimtelijke besluiten over verkeer, bedrijvigheid, landbouw, veeteelt, recreatie, natuur en landschap wil PvdA-Someren de impact op de volksgezondheid zwaarder laten wegen. De gemeente is immers verantwoordelijk voor een goed woon- en leefklimaat.

Zo'n prachtige leefomgeving is niet langer voor iedereen vanzelfsprekend. Er is een acuut tekort aan betaalbare woningen.

Door de stikstofcrisis, de snelle opwarming van de aarde en de manier waarop de mens met de natuur omgaat, staat onze groene omgeving onder druk, ook die in Someren. Verzuuring, vermisting, verdroging, brandgevaar en versnippering vormen hiervoor een bedreiging. PvdA-Someren wil de natuur en de biodiversiteit versterken en actief bijdragen aan de transitie op het gebied van energie, klimaat en landbouw. Dat vraagt keuzes voor radicale vergroening. En intensieve afstemming en samenwerking met de buur- en regiogemeenten.

WONEN IN SOMEREN

Someren is een populaire gemeente om in te wonen. De omgeving is groen, er zijn veel voorzieningen en er is een goede bereikbaarheid. Het is dan ook niet gek dat Someren last heeft van de woningcrisis. Lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen, hoge huurprijzen in de vrije sector en nog hogere prijzen voor koopwoningen zorgen ervoor dat veel mensen vastzitten op de woningmarkt. PvdA-Someren wil dat de gemeente meer regie neemt om meer betaalbare woningen te bouwen. Vooral voor inwoners die net teveel verdienen voor een sociale huurwoning, maar te weinig voor een koopwoning. De verdeling van schaarste op de woningmarkt laten we niet over aan de markt.

Om de woningnood op te vangen, geeft PvdA-Someren willen we snel tijdelijke woningen realiseren.. Hiermee kan een acuut probleem worden opgelost en ontstaat ruimte om de locaties later alsnog anders in te richten. Maar daarmee is de woningnood uiteraard niet voorbij.

De wachtlijst voor een sociale huurwoning is onacceptabel lang en moet worden teruggedrongen. De woningcorporaties krijgen ruimte om nieuwe woningen te bouwen, waarbij combinaties worden gemaakt met betaalbare koopwoningen of middenhuur om tot diversiteit in buurten te komen. Om wonen betaalbaar te maken én te houden, wil PvdA-Someren voorwaarden opnemen bij nieuwbouw. Voor sociale huurwoningen willen wij een lagere grondprijs vragen.

Met betrekking tot koopwoningen willen we jongeren, starters en ouderen extra helpen op de woningmarkt. Denk aan startersleningen, tijdelijke korting op grondprijs en 'kopen naar

wens'. Wij zullen geen medewerking verlenen aan woningbouwplannen die geen betaalbare woningen realiseren.

De gemeente moet toekomstgericht bouwen, rekening houdend met alle generaties en keuzes maken over hoe we onze ruimte benutten. Om koopwoningen betaalbaar te maken, willen we vaker Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)- voor zowel jong als oud - ruimte geven, 'kopen naar wens' toepassen, gemeentelijk beleid maken op toewijzingen en kavels of blokken woningen splitsen in meerdere woningen.

Om wonen duurzaam betaalbaar te houden, wil PvdA-Someren een anti-speculatiebeding, een zelfbewoningsplicht, pilots met erfpacht en tijdelijke kortingen op grondprijs.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We gaan een groene woontoren bouwen in het centrum, wij denken hierbij aan de locatie 'oude LTS'**
- **We bouwen meer goedkope appartementen voor jongeren, starters en ouderen**
- **We wijzen locaties aan voor tijdelijke woningen of tiny houses om snel de acute woningnood op te lossen.**
- **We starten projecten met zelfbouw en circulair bouwen, zodat er snel tijdelijke, betaalbare woningen kunnen komen**
- **We maken gemeentelijk beleid voor transparante toewijzing van woningen**
- **We lobbyen voor de afschaffing van de verhuurdersheffing**

- **We bouwen meer woningen in Collectief Particulier Eigenaarschap (CPO)**
- **We voeren ‘kopen naar wens’ in: bij de aankoop van een woning hoef je niet de hele marktwaarde van de woning te betalen, maar biedt de corporatie de mogelijkheid tot een uitgestelde betaling**
- **Waar mogelijk splitsen we grote kavels of blokken woningen we voor meer kleine woningen**
- **We houden woningen betaalbaar door de invoering van een anti-speculatiebeding, zelfbewoningsplicht, pilots met erfpacht en tijdelijke korting op grondprijzen**
- **Leegstaande gebouwen geven we tijdelijk een andere bestemming, met name voor bewoning**
- **We stimuleren doorstroming door inwoners uit onze eigen gemeente waar mogelijk voorrang te geven bij nieuwbouw**
- **We helpen jongeren en starters met een starterslening, tijdelijke korting op de grondprijs van een eerste woning en ‘kopen naar wens’**
- **We bouwen woningen voor ouderen dicht bij winkels en zorgvoorzieningen**
- **We stimuleren oplossingen tussen zelfstandig wonen en het verzorgingshuis, zoals aanleunwoningen en woningen met zorg**
- **We starten een pilot met erfpacht voor ouderenwoningen en voor mensen met een beperking om zo de aankoopprijs laag te houden**

NATUUR

We willen samen met belanghebbenden, zoals Staatsbosbeheer en natuurorganisaties de natuur in Someren versterken. Daarvoor wil PvdA-Someren een nieuwe natuurvisie opstellen en zoeken hiervoor uitdrukkelijk de samenwerking met de buurgemeenten. Wij kiezen voor ontsnippering van onze natuur. PvdA-Someren wil daarom ruimte reserveren voor natuur in het tussengebied, zodat migratie van flora en fauna gegarandeerd kan worden. Daarnaast wil PvdA-Someren de komende vijf jaar veel nieuwe bomen planten en dat bestaande bomen beter beschermd worden. Het kapbeleid wordt aangepast van 'ja, mits' naar 'nee, tenzij'. Compensatie kan alleen door het planten van nieuwe bomen in dezelfde omgeving. Monumentale en waardevolle bomen blijven onderdeel van de openbare ruimte en worden bij bouwplannen niet overgedragen in privéhanden.

In Someren wil PvdA-Someren de biodiversiteit versterken. Als gemeente kunnen we winst behalen door onze groenvoorzieningen en ons maaibeleid aan te passen: meer plekken met hoog gras, kruidenrijke bermen, vlinderstruiken, waterpoelen, rietkragen en ruigtes. Ook willen we meer nestkasten en vleermuiskasten plaatsen.

Als PvdA kiezen wij voor biologische bestrijding van plaagsoorten zoals de eikenprocessierups. Het continueren van het gebruik van chemische middelen voor bestrijding Dit is goed voor de biodiversiteit en helpt tegen plagen, zoals de eikenprocessierups.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We breiden de natuur uit en verbinden de natuur met elkaar, in een nieuwe natuurvisie met daarin speciale aandacht voor natuurverbindingzones, voedselbossen, beschermde natuur en natuur in het buitengebied**
- **In de natuurvisie voorkomen we intensieve recreatie in natuurgebieden en verbindingzones en wijzen we plekken aan waar de natuur onaangestast gewoon de natuur kan zijn**
- **In 2026 hebben we 20.000 nieuwe bomen geplant, één voor elke inwoner**
- **We stellen een bomenbeleidsplan op voor een betere bescherming van (monumentale) bomen en voor een ander kapbeleid**
- **De eikenprocessierups bestrijden we nog beter op een natuurlijke manier**
- **We stoppen met klepel maaien van bermen. Alleen op kruispunten en kort langs fietspaden wordt gemaaid en wordt het maaisel afgevoerd**
- **We leggen een geboortebos aan, waar voor ieder nieuwgeboren kind een eigen nieuwe boom geplant wordt**

DUURZAME LANDBOUW

De huidige staat van de landbouwsector is voor niemand goed. De natuur wordt blijvend beschadigd, soorten sterven uit, de biodiversiteit neemt af, de luchtkwaliteit is slecht en ongezond, er is stankoverlast en de agrariërs zelf kunnen niet mee in alle extra regels die zij door al die effecten krijgen opgelegd. Om de landbouwsector en onze leefomgeving te beschermen moeten we harde en soms pijnlijke besluiten nemen. PvdA-Someren wil geen uitbreiding van intensieve veeteelt of uitputtende landbouw, maar kiest voor minder dieren en meer bioboeren. Voor een duurzame landbouw moeten de belangen van agrarische bedrijven meer in balans worden gebracht met natuurwaarden. Daarvoor moet regionaal worden ingezet op natuurinclusief boeren. Uitputting van de grond en extra stikstofuitstoot worden tegengegaan. Initiatieven voor voedselbossen, ook wel 'agroforestry' genoemd, willen we stimuleren.

Het overschot aan mest is een resultaat van het verkeerde huidige systeem van veehouderij. Om het mestprobleem aan te pakken moeten we daarom geen mestfabrieken bouwen, dat is symptoombestrijding. PvdA-Someren werkt daarom niet mee aan de bouw van mestfabrieken.

Agrariërs die stoppen met hun bedrijf wil PvdA-Someren helpen aan een nieuwe invulling van hun onroerend goed om leegstand en verloedering van het landschap te voorkomen. Vrijkomende agrarische bebouwing mag onder voorwaarden benut worden voor niet-agrarische bedrijvigheid. Maar wij zien ook een rol voor kleinschalige woonvoorzieningen en beperkte recreatieve functies, op voorwaarde dat natuur en landschap erop vooruit gaan.

ONZE STANDPUNTEN:

- **Er komen geen nieuwe megastallen in de gemeente Someren**
- **Uitbreiding van boerenbedrijven is alleen een optie als er wordt gewerkt met een natuurinclusieve manier van landbouw**
- **We stimuleren natuurinclusieve- en circulaire landbouw, door bij het uitgeven van pachtgronden uitsluitend te kiezen voor ondernemers die actief werken aan de landbouwtransitie naar duurzamere landbouw**
- **We stellen extra eisen aan de uitgifte van gemeentelijke pachtgrond, zoals een verbod op glyfosaat en andere vergiften en de voorwaarde dat grond alleen extensief gebruikt mag worden**
- **We stimuleren dat lokale producten ook lokaal worden verkocht, bijvoorbeeld door fietsroutes te maken langs verkooppunten van duurzame lokale producten**
- **We ondersteunen agrariërs in de transitie met kennis en kunde, maar accepteren dat oude antwoorden zoals schaalvergroting geen oplossing zijn**
- **Als agrarische bedrijven worden stopgezet, ondersteunen we een nieuwe bestemming voor agrarische bebouwing, mits het landschap daarmee verbeterd wordt**

OMGAAN MET KLIMAATVERANDERING

Door klimaatverandering krijgen we extremer weer: heftige regenval en periodes van droogte en hitte. Daarop moeten we ons voorbereiden en aanpassen: de term hiervoor is klimaatadaptatie. Om lokale knelpunten van wateroverlast op te lossen wil PvdA-Someren meer straten en woningen afkoppelen van regenpijpen en het gescheiden rioleringsstelsel verbeteren. Ook kiezen wij voor meer ruimte voor vijvers, natuurlijke infiltratie (wadi's) en minder verharding, in de dorpen en in het buitengebied.

Om droogte en hitte tegen te gaan, is meer groen nodig. Verharde terreinen en daken vormen 'hitte-eilanden' met hogere temperaturen. PvdA-Someren wil meer parken, groenstroken, geveltuintjes, waterelementen, groene gevels en groene daken in combinatie met zonnepanelen. Groen kan water langer vasthouden om verdroging tegen te gaan. Meer bomen en struiken die dieper wortelen zorgen ervoor dat de grond meer water vasthoudt en dat de biodiversiteit van onze leefomgeving versterkt. Daarom kiest PvdA-Someren voor meer groen, ook bijvoorbeeld bij de inrichting van de Postelstraat. PvdA-Someren wil ook particuliere tuinen en gronden klimaatbestendig maken, door inwoners te stimuleren om tuinen te ontstemen, regenpijpen te ontkoppelen en meer ruimte te geven aan planten, insecten en vogels.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We vergroenen de gemeente om meer water vast te houden in de bodem en om hitte-eilanden gericht tegen te gaan**
- **We zorgen voor meer hofjes en buurtweiden**
- **We verbeteren het gescheiden rioleringsstelsel en breiden het uit bij onderhoud van straten**
- **We verwijderen verharding in de openbare ruimte, of maken het waterdoorlatend**
- **We stimuleren geveltuinen, groene gevels, groene daken en het afkoppelen van regenpijpen met subsidies en onderzoeken de mogelijkheid dit op te nemen in verlening van (her)bouwvergunningen**
- **We verbeteren de kwaliteit van het water en nemen maatregelen om water op te vangen**
- **We stoppen met het gebruik van houtkachels**
- **We geven inwoners de ruimte om het groen in de eigen straat in te richten en te onderhouden**
- **Gemeentelijke bermen en akkerranden beheren we ecologisch: we zorgen voor bloemrijke akkerranden**

RUIMTE DELEN

Een goede leefomgeving begint met een goed milieu. Dat is niet alleen afhankelijk van de activiteiten die je toelaat, maar misschien nog wel meer van de plek waar je iets toelaat. Daarvoor is een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk.

De beschikbare ruimte is niet oneindig, ook al heeft Someren een uitgebreid buitengebied. We moeten een zorgvuldige afweging maken om de beschikbare ruimte te delen. Alle dorpen, buurten en landschappen hebben hun eigen kwaliteiten, die door inwoners worden gekoesterd en bewaakt. Nieuwe ontwikkelingen moeten die kwaliteiten respecteren en versterken. Wonen moet hand-in-hand gaan met ruimte voor water en biodiversiteit. Energie, natuur, biodiversiteit en water kunnen elkaar versterken. Deze 'koppelkansen' wil PvdA-Someren opnemen in de omgevingsvisie.

De invoering van de nieuwe Omgevingswet vraagt de nodige aandacht. PvdA-Someren wil daarom inwoners beter betrekken bij nieuwe ontwikkelingen. Nieuwe wijk- of kernmanagers zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners met vragen en ideeën over de eigen omgeving. De gemeente moet daarbij ook duidelijke grenzen stellen, bijvoorbeeld om ruimtelijke kwaliteiten of natuurwaarden te beschermen.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We stellen een nieuwe visie voor het buitengebied op, in lijn met de natuurvisie**
- **De diversiteit en de kwaliteiten van dorpen, wijken en landschappen leggen we vast in de omgevingsplannen**
- **We benutten kansen om wonen, energie, natuur, biodiversiteit en water samenhang te geven**
- **Bij de invoering van de omgevingswet gaan we alle kaders voor bestemmingsplannen herzien. Er is ruimte voor initiatief, maar we gaan ongewenste ontwikkelingen ook voorkomen**

HET DUURZAME SOMEREN

PvdA-Someren ziet de aanpak van de klimaatcrisis als een van de belangrijkste opdrachten van de gemeente. Om schone energie op te wekken, kiest PvdA-Someren voor zon en wind. Allereerst zon-op-dak in de bebouwde omgeving, kleinschalig op woningen en grootschalig op kantoren, bedrijfspanden en boerderijen. Maar om voldoende schone energie op te wekken zijn daken niet genoeg en zijn daarnaast windmolens en zonneweiden noodzakelijk. Maar deze kunnen alleen geplaatst worden met respect voor omwonenden en het landschap.

PvdA-Someren vindt het belangrijk dat schone energie voor iedereen haalbaar én betaalbaar is. PvdA-Someren wil extra aandacht voor inwoners met een kleinere beurs. Er moet passende informatie komen over energiebesparing en verduurzaming. Daarom wil PvdA-Someren inkomensafhankelijke financiële stimuleringsmaatregelen.

Daarnaast willen we omdat er veel geld te verdienen is met schone energie dat de inwoners mee kunnen profiteren. De winst mag niet enkel verdwijnen in de zakken van het grootbedrijf. Wij streven naar 100% lokaal eigenaarschap. Dat betekent dat iedereen die woont in de omgeving van nieuwe energieprojecten mee kan praten over de invulling van het project en mee kan profiteren van de winsten van het project. Ook willen we een gemeentelijk energiebedrijf oprichten, waarmee we de lokale energietransitie gaan betalen en waarmee we iedereen die niet zelf kan investeren in duurzame energie kunnen steunen. De gemeente plaatst zelf windmolens en zonnenvelden en blijft hiervan 100% eigenaar. Deze winst wordt geïnvesteerd in de gemeenschap, we focussen daarbij op de regio's die de lasten dragen, in het landschap of in overlast. Hiermee betalen we vooral de lokale energietransitie voor iedereen. Zo

hebben we lokaal naast de lasten óók de lusten van schone energie.

Lokale energiecoöperaties en andere duurzaamheidsinitiatieven zijn erg belangrijk en worden ondersteund. Zij kunnen inwoners informeren en enthousiasmeren, projecten opstarten, de gemeente adviseren en nog veel meer. PvdA-Someren wil de coöperaties en initiatieven financieel ondersteunen om deze rol nog beter te vervullen, meer inwoners te bereiken en betere resultaten te boeken. Tevens willen we inwoners en bedrijven die willen verduurzamen moeten helpen. Waar regels duurzame plannen in de weg zitten, wil PvdA-Someren meewerken aan versoepeling of maatwerk.

PvdA-Someren is geen voorstander van het verbranden van hout voor energie in biomassacentrales. Alternatieve warmtebronnen wil PvdA-Someren samen met inwoners kiezen. Bijvoorbeeld oppervlakte- of afvalwater, groene waterstof, groen gas, aardwarmte of een warmtewisselaar. PvdA-Someren wil de woningcorporaties en particuliere woningeigenaren stimuleren om als blok of buurt zo mogelijk eerder van het aardgas af te gaan. Er moet passende informatie komen over energiebesparing en verduurzaming. De eerste prioriteit is het veel beter isoleren van de gebouwen in onze gemeente. Bestaande bouw wil PvdA-Someren toekomstbestendig maken bij verbouwingen of renovaties. Isoleren, het aardgas afsluiten en energieneutraal worden, zijn stappen die juist dan gezet moeten worden. Hiervoor is de samenwerking met de woningcorporaties van groot belang. Waar mogelijk moeten particuliere woningen in één project kunnen aanhaken bij de verduurzaming van woningen in eigendom van de corporaties.

Met de plannen van PvdA-Someren profiteren we samen. We kunnen betalen voor de isolatie van gebouwen, energiesubsidies

verstrekken, energieadviezen blijven geven, de energiecoöperaties ondersteunen en starten met pilots om de gemeente aardgasvrij te maken. De energietransitie is dan voor iedereen haalbaar én betaalbaar.

ONZE STANDPUNTEN:

- **De gemeente Someren is klimaatneutraal in 2040**
- **Energieprojecten moeten verplicht aan 50% lokaal eigendom voldoen, we streven naar 100%**
- **We richten een nieuw energiebedrijf op, in eigendom van de gemeente**
- **We zetten eerst in op zon-op-dak, ook van bedrijven en boerderijen**
- **Bij renovaties van gebouwen zorgen we voor aardgasvrije verwarming**
- **We maken wijken en dorpen gefaseerd aardgasvrij, samen met onze inwoners.**
- **We isoleren 1.000 woningen per jaar, via een stimuleringsproject**
- **Alle openbare verlichting gaat via LED lampen, we versnellen in de huidige plannen**
- **Alle gemeentelijke gebouwen zijn “nul-op-de-meter” gebouwen in 2030**
- **Elke vijf jaar maken we een energiescan van alle gemeentelijke gebouwen**
- **We gaan door met spreekuren voor verduurzaming van huizen en zorgen dat er een informatie- en stimuleringspakket is voor het isoleren en verduurzamen van alle gebouwen.**
- **We ondersteunen inwoners die samen energieprojecten opzetten, zoals het inkopen van zonnepanelen, LED lampen, inductiekookplaten of zuinige Cv-ketels**
- **We gaan door met energieadvies spreekuren voor inwoners, verenigingen en ondernemers**
- **We vergoeden energiescans en energieadvies als er actie op volgt, tenzij het gebouw of de locatie geen betaalbare maatregelen toelaat**
- **We zorgen voor een stimuleringspakket voor energiemaatregelen met subsidies en goedkope leningen**
- **We stimuleren dat inwoners van wie het eigen dak niet geschikt is voor zonnepanelen gebruik maken van andere daken en locaties via een postcoderoos**
- **We stimuleren initiatieven waarin zonnepanelen ingezet worden als kunst. Bijvoorbeeld tegen gevels als modern glas-in-lood of als landschapskunst.**
- **We hebben een scherp oog voor energiearmoede. Waar zich dit voordoet wordt onmiddellijk ingegrepen en opgelost**

EEN CIRCULAIRE GEMEENTE

We dienen zorgvuldig om te gaan met grondstoffen. Afval is eigenlijk een nieuwe grondstof en in een circulaire gemeente willen we ook daar zorgvuldig mee omgaan. PvdA-Someren wil circulair denken en doen als norm nemen voor het gedrag van de gemeente. Daar kunnen we actief op sturen met het inkoopbeleid, bij aanbestedingen en bij vergunningen. PvdA-Someren wil dit zwaarder laten wegen bij inkoopprocessen.

Om hergebruik van afval te verbeteren, wil PvdA-Someren het restafval zoveel mogelijk terugdringen. Wij zijn voorstander van scheiding door inwoners zelf en inzameling aan huis. Door betere scheiding hoeft restafval minder vaak opgehaald te worden. Nascheiding kan helpen om nog meer grondstoffen uit het afval te halen.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We doen een circulaire toets bij alle gemeentelijke aanbestedingen**
- **We stimuleren de scheiding en recycling van afval, passen nascheiding toe en halen minder vaak restafval op**
- **We gaan zwerfafval tegen door bewustwordingsacties en handhaving**
- **We houden de huidige milieustraten open in Someren**
- **We lobbyen, met de VNG, om alleen herbruikbare verpakkingen toe te staan**
- **Afval dat niet in de gebruikelijke afvalcontainers kan worden meegenomen hoort op de milieustraat thuis. Dit is de meest duurzame manier om het afval te verwerken. Daarom zijn wij voor lagere tarieven bij de milieustraat.**

MOBILITEIT

PvdA-Someren stelt niet de auto, maar fietsers, voetgangers en spelende kinderen centraal. In de kernen willen wij een maximumsnelheid van maximaal 30 km/u als standaard. Enkel bij uitzondering kan de maximumsnelheid worden verhoogd naar 50 km/u. Om straten veiliger te maken wil PvdA-Someren slimme verkeersremmende maatregelen, voorrang voor fietsers en meer zebrapaden bij voorzieningen en scholen. Tevens willen we fietsstraten realiseren, waar de fiets de primaire weggebruiker is en de auto te gast. Op deze manier willen we ervoor zorgen dat we de wegen in woonwijken zodanig kunnen inrichten dat fietsers en voetgangers centraal komen te staan in de buurt. Verder willen we meer fietsenstallingen realiseren en zetten wij ons in voor een kindlint: kindvriendelijke routes in de kernen die de belangrijkste gebouwen verbinden. Auto's mogen nog overal komen, maar zijn binnen de dorpen niet het snelste vervoermiddel van A naar B. Vrachtverkeer is als bestemmingsverkeer welkom, maar doorgaand vrachtverkeer willen we weren uit de kernen.

Ook buiten de bebouwde kom willen we investeren in wandel- en fietspaden, toegankelijke stoepen en ruime fietspaden in de dorpen en mooie ommetjes en fietsroutes in het buitengebied.

Onze mobiliteit is sterk aan het veranderen. Bij een klimaatneutrale gemeente hoort bovendien emissievrij rijden om minder fossiele brandstoffen te gebruiken en de CO₂-uitstoot te verlagen. In nieuwe contracten voor deeltaxi's, leerlingenvervoer en bussen worden afspraken gemaakt over emissievrij rijden. Ook het eigen wagenpark van de gemeente wordt bij vervanging emissievrij. Om emissievrij rijden te stimuleren is het van belang snel meer laadpunten te realiseren. Daarnaast staan wij ook positief ten opzichte van initiatieven voor waterstof.

Nieuwe vormen van mobiliteit moeten worden gefaciliteerd door de gemeente. PvdA-Someren is voorstander van (verdere) initiatieven met elektrische deelauto's als alternatief. Daarmee zorgen we voor minder blik op straat en zijn minder parkeerplaatsen nodig. Deze nieuwe mobiliteit willen we voor zoveel mogelijk inwoners bereikbaar maken.

Ook blijven we investeren in beter openbaar vervoer. De huidige buslijnen naar de steden zijn geen geschikt alternatief voor de auto met de huidige reistijden.

ONZE STANDPUNTEN:

- **De standaard maximum snelheid binnen de bebouwde komen verlagen we naar 30 km/u. Een maximumsnelheid van 50 km/u wordt uitzondering op de regel**
- **We kiezen vaker voor fietsstraten in de wijken, waar fietsers, scootmobielers, auto's van mensen met een beperking en voetgangers voorrang hebben en de auto slechts te gast is**
- **We maken meer goede brede fiets- en wandelroutes, binnen en buiten de kernen, en zorgen dat er voldoende bankjes en zitplekken zijn**
- **We gaan voor een snelfietsroute naar Weert, Eindhoven en Helmond**
- **Alle gemeentelijke auto's en voertuigen gaan emissievrij rijden (bij vervanging)**
- **We plaatsen snel meer laadpalen voor elektrische auto's**

- **Voor mensen zonder eigen oprit bieden we kabelgoottegels aan.**
- **We maken een fietsrouteplan, waarin alle gemeentelijke fietsroutes in kaart worden gebracht, met elkaar worden verbonden en het onderhoud wordt vastgelegd**
- **We zetten ons in voor goed openbaar vervoer. Met name de huidige buslijnen richting Eindhoven en Helmond kunnen worden verbeterd.**
- **De buurtbus en andere vormen van lokaal openbaar vervoer ondersteunen we financieel**
- **We willen laten onderzoeken hoe we doorgaand vrachtverkeer op een slimme manier kunnen weren uit de kernen**
- **Fietspaden moeten zo aangelegd en/of verbeterd worden dat mensen die gebruik maken van rollator, rolstoel, scootmobiel etc veilig gebruik kunnen maken van deze voorzieningen.**
- **We zijn voor uitbreiding van het recreatieve wandelroutenetwerk.**

MEEDENKEND

Voor een duurzaam, groen Someren, waar iedereen fijn kan wonen, leven, werken en zorgen is een sterke gemeente nodig. De afgelopen jaren is veel werk verzet om die gemeente mogelijk te maken en PvdA-Someren wil de gemeente nog meer versterken.

De slagkracht van de gemeentelijke organisatie staat onder druk. Daarom zijn wij voorstander van een onderzoek hiernaar. In dit onderzoek moeten ook de mogelijkheden voor een fusie met andere gemeenten serieus onderzocht worden.

EEN BETERE GEMEENTE

Een krachtige gemeente moet beter rekening houden met haar inwoners. Niet het recht van de hardste roepers of van de dikste portemonnees telt. De gemeente moet verschillende belangen wegen en recht te doen aan minderheden en maatschappelijke verschillen. Dat doen we door te luisteren naar alle betrokkenen, door ons open te stellen voor de blik van iemand anders en door te kiezen voor het gezamenlijke belang. En als mensen niet uit zichzelf naar de gemeente komen, dan zoekt PvdA-Someren diegenen op.

Nog te vaak staat de gemeente haar inwoners in de weg. Tegelijkertijd wordt 'geen gelijk krijgen' vaak vertaald als 'niet gehoord worden'. Waar tegengestelde belangen zijn, zijn er altijd mensen die niet (geheel) hun zin krijgen. De gemeente moet inwoners beter betrekken bij het maken van keuzes, deze beter toelichten en hierover met iedereen in gesprek gaan. PvdA-Someren kiest voor een bestuur dat dilemma's deelt in plaats van alleen besluiten verdedigt. Zoeken naar draagvlak betekent vroegtijdig het gesprek aangaan en zorgen dat je ook hoort van de mensen die het niet met je eens zijn. En dus niet pas achteraf in de formele inspraak- en bezwarenprocedure voor het eerst naar je inwoners luisteren.

Van mensen wordt de laatste jaren steeds meer zelfstandigheid gevraagd. Niet iedereen is daartoe in staat. PvdA-Someren wil de minder mondige mensen steunen in gesprekken, met goede uitleg en met hulp. Wie ondersteuning nodig heeft, moet die kunnen krijgen, ook als je de weg niet goed weet.

Tot slot is ook in het gemeentehuis sprake van macht en tegenmacht. We geloven in een sterke gemeenteraad die volledig autonoom is en haar controlerende taak goed kan uitvoeren. We

staan voor openheid en transparantie, doen niet aan achterkamertjespolitiek en benaderen inwoners nooit vanuit wantrouwen.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We hebben altijd oog voor de opvattingen van de minderheid**
- **We gaan vaker en eerder in gesprek met mensen over de belangrijke ontwikkelingen in de gemeente**
- **We maken een nieuw vergadersysteem voor de gemeenteraad, met meer flexibiliteit en veel meer ruimte voor gesprekken met mensen die mee willen praten, mee willen denken en mee willen doen**
- **De gemeenteraad is zichtbaar en bereikbaar, bijvoorbeeld met foto's bij de ingang van het gemeentehuis**
- **We zorgen dat mensen zelf kunnen kiezen hoe zij contact hebben met de gemeente. Dat kan online, via mail of telefoon, op het gemeentehuis, in een MFA of gemeenschapshuis in het dorp, aan de keukentafel, of anders: ambtenaren van de gemeente zijn hierin flexibel**
- **We zijn in de regio via regionale samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen sterk aan elkaar verbonden. Hoewel we waarde hechten aan samenwerking, merken we dat samenwerking er soms voor zorgt dat de gemeenteraad minder zeggenschap krijgt. Dit vinden we een zorgelijke ontwikkeling**

KERNEN EN DEMOCRATIE

PvdA-Someren wil de kracht en zelfstandigheid van elk van de kernen bevorderen en ondersteunen. Wij geven alle ruimte aan onze inwoners om zelf keuzes te maken over de eigen omgeving, samen met de gemeente.

De gemeente kan veel vaker gebruik maken van de kracht in onze kernen, door dilemma's te delen. We moeten niet werken vanuit wantrouwen, zoals nu vaak gebeurt, maar juist een nieuw vertrouwen met mensen opbouwen en versterken.

Burgerparticipatie moet een constant proces zijn en niet een formaliteit bij elk los project.

Niet alleen de gemeente bepaalt wanneer inwoners gehoord worden, dat bepalen inwoners ook zelf. De gemeente moet transparant zijn over datgene waar ze mee bezig is, zodat belangstellenden kunnen aangeven betrokken te willen worden. PvdA-Someren wil verder gaan dan slechts raadplegen van inwoners of advies vragen aan inwoners.

ONZE STANDPUNTEN:

- **We werken samen met alle vormen van bewonersgroepen, op straatniveau, buurtniveau, wijkniveau en dorpsniveau**
- **We richten een representatief (digitaal) burgerpanel op om inwoners makkelijker te kunnen raadplegen bij ontwikkelingen die mensen rechtstreeks raken, zoals projecten met zonne- en windenergie**
- **We delen nieuwe ontwikkelingen eerder, zodat inwoners ook eerder betrokken kunnen worden**
- **We organiseren eerst een buurtdialoog bij ruimtelijke ontwikkelingen**
- **We scholen ambtenaren in het vroegtijdig betrekken van onze inwoners**
- **We stellen budgetten beschikbaar voor aanpassingen in de eigen buurt, zoals aanpassingen in het groen of in de speelvoorzieningen, die worden begeleid door de dorpsmanagers die een aanspreekpunt zijn voor inwoners met vragen en ideeën**

FINANCIËN

Alle ambities en wensen moeten wel betaald kunnen worden. De gemeente Someren is gelukkig financieel gezond. Toch staan de financiën van de gemeente onder druk. Er zijn te weinig middelen voor het sociaal domein, met name voor de Jeugdzorg. Er is onzekerheid over een aanstaande herverdeling van het gemeentefonds en er zijn natuurlijk de onzekere effecten door de coronacrisis. Dat is ook voor de gemeente Someren een financieel risico. PvdA-Someren is zich hiervan bewust. Het is zaak om samen met alle gemeenten het Rijk aan te spreken. De kwalitatieve uitvoering van alle gemeentelijke taken voor onze inwoners, vraagt om meer middelen uit Den Haag. Als PvdA-Someren zijn wij dan ook faliekant tegen de bezuiniging op de jeugdzorg van een half miljard euro door het nieuwe kabinet.

Voor PvdA-Someren het bieden van bestaanszekerheid en het tegengaan van klimaatverandering voorop. PvdA-Someren kiest voor slimme investeringen. De rente is nu zeer laag, dus dit is hét het moment om te investeren in energiematregelen die structureel voordeel opleveren.

Wij zijn voor differentiatie van tarieven om gewenst gedrag dat leidt tot bijvoorbeeld groenere tuinen, minder regenwaterafvoer of schone energie te stimuleren. Bij afval kennen we dit al, met verschillende tarieven voor de GFT bak, de zak voor het plastic en de. Daarmee blijven sturen op het belonen van betere afvalscheiding.

Het gemeentelijk energiebedrijf dat PvdA-Someren wil oprichten, verdient geld met het opwekken van schone energie. De inkomsten willen wij inzetten voor lokale energie- en klimaatprojecten. Zo kan iedereen meedoen met de energietransitie. Daarnaast willen we

inkomsten gebruiken om goede zorg en voorzieningen te kunnen financieren.

ONZE STANDPUNTEN:

- **PvdA Someren is een solidaire partij waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Hoewel eerst kritisch gekeken wordt naar de uitgaven van de gemeente is het verhogen de OZB eerder bespreekbaar dan verdere bezuinigingen op het sociale domein en lokale voorzieningen.**
- **We voeren een gezamenlijke lobby met alle andere gemeenten om voldoende financiële middelen te krijgen van het Rijk**
- **We zorgen voor verschillende belastingtarieven om gewenst gedrag en gewenste ontwikkelingen te stimuleren.**
- **We werken met groene leges: verlaagde gemeentelijke leges voor groene projecten**
- **Het gemeentelijk energiebedrijf zorgt voor extra inkomsten**
- **De hondenbelasting wordt afgeschaft.**
- **We vormen de begroting om tot een klimaatbegroting, waarin alle investeringen moeten bijdragen aan het halen van de klimaatdoelen**

EERLIJKE EN DUURZAME ECONOMIE

Een zeker inkomen, waarmee je durft te dromen over je toekomst: over de koop van je eigen huis, het beginnen van een gezin of het opstarten van een eigen bedrijf. Een fijne baan en een inkomen waar je op kunt rekenen is essentieel om zeker te kunnen zijn over je bestaan. De economie moet er zijn voor de mensen en niet andersom.

In Someren moet je van je werk kunnen leven. Alle werkenden verdienen een fatsoenlijk loon. Daarmee beginnen we bij de gemeentelijk organisatie, alle werknemers van de gemeente krijgen minimaal een minimumloon van 14 euro. Daarnaast vinden we dat gemeentelijk werknemers buiten werktijd in principe niet bereikbaar hoeven te zijn voor het werk.

PvdA-Someren wil investeren in mensen die moeilijk aan een baan komen. Voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt benutten we de expertise van onder andere Senzer, het liefst bij lokale werkgevers en initiatieven zoals de Kringloopwinkel. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door diensten van de Senzer af te nemen. PvdA-Someren wil bij aanbestedingen de voorkeur geven aan bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen door de Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO) toe te passen. Het is een instrument dat inzicht geeft in de mate waarin organisaties meer dan gemiddeld sociaal ondernemen, gericht op de arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.

In Someren speelt het fenomeen arbeidsmigranten een belangrijke en grote rol. Wij zien graag een voorwaarde dat voor iedere

arbeidsmigrant die tewerkgesteld wordt, eerst fatsoenlijke huisvesting wordt gerealiseerd. Echter mogen lokale werknemers niet uitgespeeld worden tegen arbeidsmigranten die soms tegen de wet in genoeg moeten nemen met mindere arbeids- en leefomstandigheden. Wanneer dit het geval is zullen we een stevige vinger aan de pols houden.

We investeren in een bruisend lokaal, duurzaam ondernemersklimaat. We ondersteunen initiatieven van ondernemers die zich hiervoor inzetten. PvdA-Someren wil lokaal ondernemerschap beter faciliteren, dat geldt ook voor zzp'ers. De bedrijfscontactfunctionaris moet meer zijn dan alleen een loket. Niet wachten op vragen, maar ondernemers opzoeken en weten wat er speelt.

We zetten ons in voor een kleiner maar levensvatbaarder centrum van Someren-dorp, zoals voorzien in de centrumvisie. We ondersteunen winkels in de kerkdorpen zodat de leefbaarheid van de kerndorpen geborgd blijft. Voor het houden van evenementen vanuit ons rijke verenigingsleven gaan we uit van het principe Ja, mits in plaats van Nee, tenzij. Op deze manier versterken de verenigingen en de middenstand elkaar.

We profiteren in Someren van een prachtig gebied. Dit gebied wordt momenteel vol ingezet voor toerisme. PvdA Someren ziet hierin kansen maar heeft ook grote zorgen. Ons natuurlijk gebied mogen we niet verkwanselen. We ondersteunen alle duurzame initiatieven van ondernemers in het buitengebied maar zijn kritisch op alle overige ontwikkelingen. Nieuwe initiatieven moeten wél aan een uitgebreide duurzaamheidscheck op het gebied van mens, milieu en economische duurzaamheid. Dat laatste betekent dat ook de gehele gemeenschap moet mee profiteren aan het ten gelde maken van ons prachtig landschap. We verhogen de toeristenbelasting en

voeren een forensenbelasting in. Dit is een belasting op vakantiehuizen die in bezit zijn van eigenaren van buiten de gemeentegrenzen. Te vaak verdienen (buitenlandse) investeerders veel geld terwijl de kosten worden afgewenteld op de lokale bewoners. Investeerders in bungalowparken, en vakantiewoningen worden verplicht om bij te dragen aan een groenfonds en een bouwfonds. Voor elke drie vakantiehuusjes bouwen we één sociale woning of tiny house terug wat gedeeltelijk zal moeten worden bekostigd uit het bouwfonds. Het groenfonds wordt ingezet om de natuur in Someren te versterken en vergroten zodat deze de minimaal de extra druk van toeristen aan kan.

ONZE STANDPUNTEN:

- **De gemeente neemt geen werknemers in dienst of via een constructie die minder verdienen dan €14,- per uur.**
- **Werknemers bij de gemeente hebben recht onbereikbaar te zijn buiten werktijd en mogen waar mogelijk en desgewenst (een deel) van hun werk thuis uit voeren.**
- **We richten ons meer op maatschappelijk verantwoord ondernemen, door de Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO) toe te passen**
- **Als gemeente geven we het goede voorbeeld, door een eigen PSO-kwalificatie te halen**
- **We werken samen met Senzer andere organisaties voor een goede begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt**
- **Samen met Senzer bieden we beschut werk voor mensen met een beperking**
- **We ondersteunen arbeidsmigranten en strijden voor eerlijke arbeidsomstandigheden en huisvesting.**
- **Bedrijfscontactfunctionarissen krijgen een actievere rol**
- **We denken mee met ondernemers. We willen één loket waar ondernemers met al hun vragen terecht kunnen.**
- **We voeren de onlangs vastgestelde centrumvisie op hoofdlijnen uit.**
- **We ondersteunen de middenstand in de kernen. Onder andere door ons in te zetten voor #kooplokaal.**
- **Evenementen door verenigingen of middenstand worden actief ondersteund.**
- **Onze inwoners mogen profiteren van de groei van het toerisme daarom verhogen we de toeristenbelasting en voeren we een forensenbelasting.**
- **Investeerders in vakantiewoningen moeten verplicht bijdragen aan een groenfonds en een bouwfonds.**
- **Someren wordt een fairtrade gemeente**
- **We bieden meer ruimte voor evenementen in het centrum van de kernen en maken het centrum daarmee leuker en levendiger**
- **Als regels de vergroening van een bedrijf in de weg staan, creëert de gemeente ruimte voor oplossingen**